

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

2 ביולי 2025

1879

ר' בתמוז התשפ"ה

עמוד

הצעת חוק בליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל)

(תיקון מס' 5), התשפ"ה-2025 832

הצעת חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 5), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 2 בחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2 –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025)" יבוא "י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025)";

ד ב ר י ה ס ב ר

לנוכח הצורך הדחוף והמיידי בהארכת המועדים הקבועים בחוק מעבר לאלה המנויים בו, הן לגבי המועדים הנוגעים להחלטות בעניין צווי הכליאה לפי החוק והן לגבי סמכות למנוע פגישת כלא עם עורך דין.

בהמשך לקראת פקיעתן של תקנות שעת החירום בחלוף שלושה חודשים מהתקנתן ועקב המספר הרב של העצורים שנתפסו במהלך התמרון הקרקעי של כוחות צה"ל ברצועת עזה, ביום ו' בטבת התשפ"ד (18 בדצמבר 2023) פורסם תיקון לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב–2002 – חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד–2023 (להלן – תיקון החוק). כחלק מתיקון החוק נקבעה הוראת שעה החלה לתקופה של ארבעה חודשים מיום תחילתה, שקבעה שינויים זמניים בסעיף 10א(א) לחוק, שיחולו בעקבות ההכרזה על שינויים בתחולת החוק לפי סעיף 10א האמור (להלן – הוראת השעה), ולאחריה. שינויים אלה כוללים שינויים שנקבעו בתקנות וכן הארכה של חלק מהמועדים לפי הנסיבות הנכונות לאותו זמן.

ביום כ"ח באדר ב' התשפ"ד (7 באפריל 2024) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון), התשפ"ד–2024, שהאריך את תוקף הוראת השעה עד יום כ"ה בתמוז התשפ"ד (31 ביולי 2024) וקיצר את משך הזמן המרבי שבמהלכו ניתן למנוע מפגש של כלא עם עורך דין, שנקבע קודם בתקנות שעת החירום והוראת השעה.

עקב המשך הלחימה והתמרון הקרקעי של כוחות צה"ל ברצועת עזה והעלייה הנוספת במספר העצורים מכוח החוק, ביום כ"ד בתמוז התשפ"ד (30 ביולי 2024) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 2), התשפ"ד–2024, שהאריך את תוקף הוראת השעה עד יום כ"ט בחשוון התשפ"ה (30 בנובמבר 2024) וקיצר את משך הוראת הכליאה הזמנית, את מועד הביקורת השיפוטית ואת תקופת מניעת המפגש עם עורך דין, כמו כן, תיקון זה כלל הוספת הסדר ייעודי בנוגע לקטינים המוחזקים מכוח הוראות החוק והסדרת מוסד "מבקר רשמי" במיתקני הכליאה הצבאיים שבהם מוחזקים ל"ב"ח, בדומה להסדר הקיים בפקודת בתי הסוהר, בשינויים ובהתאמות המחויבים.

סעיף 1 חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב–2002 (להלן – החוק), מסדיר בין השאר את הסמכויות החוקיות להחזקה במשמורת של לוחם בלתי חוקי (להלן – ל"ב"ח), וקובע את בעלי התפקידים המוסמכים לכך ואת תקופות הכליאה המקסימליות טרם הבאת ל"ב"ח לביקורת שיפוטית בבית משפט, וכן את התקופות המקסימליות להחזקת ל"ב"ח בלא צו קבוע ומניעת מפגש עם עורך דין. החוק כולל הוראות שונות שחלות על כליאת ל"ב"חים בעת שגרה, ולצד זאת הוראות מיוחדות שחלות במצבי לחימה.

ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) פתחו ארגוני הטרור ברצועת עזה במתקפת פתע רצחנית נגד אורחיה של מדינת ישראל. לנוכח מתקפה זו, ועדת השרים לענייני ביטחון לאומי (להלן – ועדת השרים) החליטה על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות בשל המלחמה שנכפתה על מדינת ישראל. הודעה על החלטת ועדת השרים נמסרה לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת ביום כ"ג בתשרי התשפ"ד (8 באוקטובר 2023).

במהלך המלחמה שהחלה בעקבות מתקפת הפתע – מלחמת "חרבות ברזל" – עצרו כוחות הביטחון עצורים רבים שיש יסוד סביר להניח שעונים להגדרת ל"ב"ח בחוק, שלקחו חלק בפעולות איבה נגד מדינת ישראל או נמנו עם כוח שמבצע פעולות איבה כאמור.

לפי סעיף 10א(א) לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, נתונה לממשלה הסמכות להכריז כי המלחמה או הפעולה הצבאית מצריכה תחולה של הוראות הפסקאות הכלולות באותו סעיף. בהתאם לכך, ביום כ"ה בתשרי התשפ"ד (10 באוקטובר 2023) הכריזה הממשלה על שינויים בהוראות החוק מכוח סמכותה בסעיף 10א לחוק, ועדת החוץ והביטחון של הכנסת אישרה את ההכרזה הזו ביום כ"ז בתשרי התשפ"ד (12 באוקטובר 2023). מאז, הוארך תוקפה של ההכרזה כאמור כמה פעמים, כך שההכרזה בתוקף מאז תחילת המלחמה ועד היום בריצופת.

לנוכח המספר החריג של האנשים שנכלאו במסגרת המלחמה, הממשלה התקינה את תקנות שעת חירום (מועדים לטיפול בלוחמים בלתי חוקיים בעת מלחמה או פעולות צבאיות), התשפ"ד–2023 (להלן – התקנות), שכן הוראות החוק לא אפשרו לתת מענה הולם להיקף ה"ל"ב"חים הכלואים. התקנות, שתוקנן שוב בהמשך הותקנו

¹ ס"ח התשפ"ד, עמ' 302; התשפ"ה, עמ' 430.

(2) בסעיף קטן (ב)4, בפסקה (5) של סעיף 10א(א) לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים המובאת בו, במקום פסקת משנה (ג) יבוא:

"(ג) בסעיף קטן (א)2, במקום הסיפה החל במילים "ובלבד שסך כל תקופות" יקראו "ובלבד שסך כל התקופות שיוורה כאמור לא יעלה על 30 ימים בסך הכול".

2. (א) תחילתו של חוק זה ביום ז' באב התשפ"ה (1 באוגוסט 2025) (להלן – יום התחילה). תחילה והוראת מעבר

ד ב ר י ה ס ב ר

לנוכח המצב הביטחוני הערכני, כמות הלב"חיים הכלואים בישראל לפי החוק ועקב הצרכים המבצעיים, גם כיום לא ניתן לעמוד בפרקי הזמן הקבועים בסעיף 10א לחוק בנוסחו המקורי, ועל כן נדרש להאריך את תקופה של הוראת השעה לעניין סעיף 10א לחוק, וכן נדרש להאריך את תקופה לעניין ההסדרים הנוגעים לביקורים רשמיים ולקיום דיונים בהיוועדות חזותית. מוצע כי הוראת השעה שבחוק תוארך לתקופה נוספת של חמישה חודשים, עד יום י"א בטבת התשפ"ו (31 בדצמבר 2025), וזאת, גם הפעם, בלא שינוי של המועדים המרביים הקבועים בחוק לעניין הוצאת צו הכליאה הקבוע, קיום ביקורת שיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין, למעט שינוי מסוים באופן מניין תקופת מניעת המפגש, כמפורט להלן, ובלא שינוי בהסדרים הנוגעים למוסד "המבקר הרשמי" ולעניין קיום הדיונים בדרך של היוועדות חזותית.

כמו כן, בשל צרכים מבצעיים שעלו מהשטח בתקופת מלחמת "חרבות ברזל", מוצע לערוך שינוי מסוים באופן מניין ימי מניעת המפגש שבסמכות בית המשפט להטיל במסגרת השינויים שמוחלים מכוח סעיף 10א לחוק. מוצע לקבוע כי שופט בית המשפט המחוזי יהיה רשאי להורות שכלוא לא ייפגש עם עורך דין, או להאריך את התקופה שבה הוא היה מנוע מלהיפגש עם עורך דין בהחלטת ממונה, לתקופות של עד 30 ימים סך הכול. זאת במקום ההסדר שקיים היום, שמסמין את בית המשפט להורות על מניעת המפגש או להאריכה, כך שסך כל תקופות הדחייה של פגישת כלוא עם עורך דין לא יעלה על 75 ימים מיום הכליאה (בהתאם לנוסח הוראת השעה הנוכחית). היום ממונה רשאי להאריך את מניעת המפגש עד לתקופה של 45 ימים מיום הכליאה, ובית המשפט מוסמך להורות על המניעה או להאריך אותה לתקופה של עד 75 ימים מיום הכליאה כך שבפועל גם היום בית המשפט מורה או מאריך את המניעה לתקופה של עד 30 ימים. מטרת התיקון היא לאפשר לבית המשפט להורות על מניעת מפגש גם במועד מאוחר יותר – ולא דווקא בתוך 75 ימים מיום הכליאה – אך עדיין להגביל את בית המשפט כך שסך כל תקופות ההארכה שיינתנו על ידו יהיה בגבולות 30 הימים שקבועים היום, וזאת בשל צרכים מבצעיים שעלו מהשטח.

סעיף 2 התוקף של הוראת השעה הנוכחית עתיד להסתיים ביום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025). לפיכך, מוצע לקבוע כי התיקון המוצע ייכנס לתוקפו ביום ז' באב התשפ"ה (1 באוגוסט 2025).

בהמשך, הוחלט על הארכה נוספת של הוראת השעה ב־4 חודשים, ובהתאם ביום כ"ז בחשוון התשפ"ה (28 בנובמבר 2024) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 3), התשפ"ה–2024, שהאריך את תקופת הוראת השעה עד יום ב' בניסן התשפ"ה (31 במרץ 2025). בתיקון זה לא נעשה שינוי במועדים הקבועים בסעיף 10א לחוק לעניין משך הוראת הכליאה הזמנית, מועד הביקורת השיפוטית ותקופת מניעת המפגש עם עורך דין. נוסף על כך, במסגרת תיקון זה נקבע כי ההסדרים בנוגע לקיום הדיונים בעניינם של הלב"חיים בדרך של היוועדות חזותית ובנוגע למוסד "המבקר הרשמי" לא יהיו עוד חלק מסעיף 10א לחוק. דהיינו, תוקפם לא יהיה מותנה בקיומה של הכרזת ממשלה, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, שהמלחמה או הפעולות הצבאיות המשמעותיות שעליהן הוחלט לפי סעיף 40 לחוק־יסוד: הממשלה, מצריכות תחולה של ההוראות המיוחדות הקבועות בסעיף 10א לחוק. כך נמצא כי נכון שהסדרים אלה יעמדו ברשות עצמם, כחלק מהוראת השעה, ובלא קשר לקיומה של ההכרזה. בהתאם, במסגרת תיקון זה נקבעו הסדרים אלה כהסדרים עצמאיים שיחולו בתקופת תקופה של הוראת השעה.

בשל המשך הלחימה, ביום ב' בניסן התשפ"ה (31 במרץ 2025) פורסם חוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים (תיקון מס' 4 והוראת שעה – חרבות ברזל) (תיקון מס' 4), התשפ"ה–2025, שהאריך את הוראת השעה ב־4 חודשים נוספים, עד ליום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025). גם בתיקון זה לא נעשה שינוי במועדים הקבועים בסעיף 10א לחוק, ובהתאם, לפי הנוסח הערכני של הוראת השעה, משך הוראת הכליאה הזמנית עד להוצאת צו כליאה קבוע עומד כיום על 30 ימים לכל היותר; יש לקיים ביקורת שיפוטית על צו כליאה קבוע תוך 45 ימים מיום הכליאה; תקופת מניעת המפגש עם עורך דין עומדת על 21 ימים מיום הכליאה – ובסמכות הממונה מכוח החוק להאריך תקופה זו עד 45 ימים מיום הכליאה, ובסמכות שופט בית המשפט המחוזי להאריך תקופה זו עד 75 ימים מיום הכליאה. לשלמות התמונה, יוער כי במסגרת תיקון זה בוצע גם תיקון טכני הנוגע למיקומם בחוק של הסעיפים בהוראת השעה הנוגעים למוסד "המבקר הרשמי" ולעניין קיום הדיונים בדרך של היוועדות חזותית, בלא שינוי של ההסדרים לגופם.

(ב) ביום התחילה יראו כאילו הוארך תוקפה של ההכרזה לפי סעיף 10א לחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים, התשס"ב-2002,² שעמדה בתוקף ערב יום התחילה,³ עד יום ט' בחשוון התשפ"ו (31 באוקטובר 2025), ויראו את ההכרזה האמורה כאילו ניתנה לפי הסעיף האמור כנוסחו בחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

גורמי הביטחון יובהר כי קביעת הארכת ההכרזה בתיקון זה באה במקום ההליך המעוגן בחוק כליאתם של לוחמים בלתי חוקיים למתן ההכרזה שלפי סעיף 10א לחוק, הכולל הכרזה של הממשלה ואישור של ההכרזה על ידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת. הארכת ההכרזה במסגרת הליך החקיקה דנן מקיימת את התנאים המהותיים הנדרשים בהכרזה, שכן טיטת החוק תובא לאישור הממשלה וכמו כן ועדת החוץ והביטחון היא הוועדה האמונה על הדיונים בהצעת החוק.

לצד זאת, ביום י"ט בסיוון התשפ"ה (15 ביוני 2025) האריכה הממשלה את תוקף ההכרזה שלפי סעיף 10א לחוק, ותוקפה הוא עד ליום פקיעתה של הוראת השעה הנוכחית, קרי עד ליום ו' באב התשפ"ה (31 ביולי 2025). ההכרזה אושרה כנדרש על ידי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת. כעת, לצד הארכת הוראת השעה, מוצע כי תוקפה של ההכרזה יוארך במסגרת תיקון זה למשך שלושה חודשים נוספים (לפי משך הזמן המרבי האפשרי בחוק), בשל הצרכים הביטחוניים הקיימים ובשים לב להערכות

² ס"ח התשס"ב, עמ' 192; התשפ"ה, עמ' 430.

³ י"פ 13544, התשפ"ה, עמ' 7562.